

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 3.6.2026
COM(2026) 215 final

Recomandare de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

**privind politicile economice, sociale, de ocupare a forței de muncă, structurale și
bugetare ale Lituaniei**

{SWD(2026) 215 final}

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind politicile economice, sociale, de ocupare a forței de muncă, structurale și bugetare ale Lituaniei

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului⁽¹⁾, în special articolul 3 alineatul (3),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

- (1) Regulamentul (UE) 2024/1263 precizează obiectivele cadrului de guvernanță economică, care constau în promovarea unor finanțe publice solide și sustenabile, a unei creșteri durabile și favorabile incluziunii și a rezilienței prin intermediul reformelor și al investițiilor, precum și în prevenirea deficitelor excesive. Regulamentul menționat prevede obligația Consiliului și a Comisiei de a asigura o supraveghere multilaterală în contextul semestrului european, în conformitate cu obiectivele și cerințele prevăzute în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE). Semestrul european presupune, în special, formularea și supravegherea punerii în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări.
- (2) La 16 iulie 2025, Comisia a adoptat propunerea de regulament de instituire a Fondului european pentru coeziune economică, socială și teritorială, agricultură și zone rurale, pescuit și afaceri maritime, prosperitate și securitate pentru perioada 2028-2034 și de modificare a Regulamentului (UE) 2023/955 și a Regulamentului (UE, Euratom) 2024/2509 ⁽²⁾. Propunerea urmărește să sporească

¹ Regulamentul (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului (JO L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

² Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Fondului european pentru coeziune economică, socială și teritorială, agricultură și zone rurale, pescuit și afaceri maritime,

eficacitatea finanțării din partea Uniunii prin reducerea fragmentării arhitecturii financiare și să sprijine statele membre în coordonarea politicii lor economice în concordanță cu articolul 175 din TFUE.

- (3) La 25 noiembrie 2025, Comisia a adoptat un aviz privind proiectul de plan bugetar pentru 2026 al Lituaniei. La aceeași dată, Comisia a adoptat, pe baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011, Raportul privind mecanismul de alertă pentru 2026, în care nu a identificat Lituania ca fiind unul dintre statele membre pentru care va fi necesar un bilanț aprofundat. Comisia a adoptat, de asemenea, o recomandare de recomandare a Consiliului privind politica economică a zonei euro, o recomandare de recomandare a Consiliului privind capitalul uman în Uniunea Europeană și o propunere de raport comun pentru 2026 privind ocuparea forței de muncă, în care se analizează punerea în aplicare a orientărilor pentru politicile de ocupare a forței de muncă și a principiilor Pilonului european al drepturilor sociale. Consiliul a adoptat Recomandarea privind politica economică a zonei euro⁽³⁾ la 21 aprilie 2026 și Raportul comun privind ocuparea forței de muncă și Recomandarea referitoare la capitalul uman la 9 martie 2026.
- (4) La 29 ianuarie 2025, Comisia a publicat Busola pentru competitivitate, un cadru strategic care urmărește să stimuleze competitivitatea la nivel mondial a Uniunii în următorii cinci ani. În acest document sunt identificate cele trei imperative de transformare în materie de inovare, decarbonizare și competitivitate, precum și securitatea ca piloni esențiali pentru o creștere economică durabilă. Semestrul european este aliniat la Busola pentru competitivitate, ceea ce asigură faptul că politicile economice ale statelor membre sunt coerente cu obiectivele strategice ale Comisiei, creând o abordare unificată a guvernancei economice care promovează creșterea durabilă, inovarea și reziliența în întreaga Uniune.
- (5) În 2026, semestrul european pentru coordonarea politicilor economice continuă să se desfășoare în paralel cu etapa finală a punerii în aplicare a Mecanismului de redresare și reziliență (MRR)⁽⁴⁾. Planurile de redresare și reziliență (PNRR), împreună cu finanțarea oferită în cadrul politicii de coeziune, au fost esențiale pentru realizarea priorităților de politică ale semestrului european, deoarece planurile trebuiau să abordeze în mod eficace toate provocările sau o parte semnificativă a provocărilor identificate în recomandările relevante specifice fiecărei țări emise în ciclurile recente, iar programele finanțate prin politica europeană de coeziune trebuiau să țină seama de recomandările specifice fiecărei țări. Pe măsură ce MRR se apropie de sfârșitul duratei sale de viață, rămâne esențial să se asigure continuitatea reformelor și a investițiilor sprijinite și puse în aplicare în cadrul MRR, în special a celor care contribuie la abordarea provocărilor identificate în recomandările specifice fiecărei țări.
- (6) La 3 iunie 2026, Comisia a publicat raportul de țară din 2026 pentru Lituania. În acesta, s-au evaluat progresele realizate de Lituania în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor relevante specifice acestei țări și s-a făcut bilanțul implementării de către Lituania a PNRR. Pe baza analizei respective, raportul de țară a

prosperitate și securitate pentru perioada 2028-2034 și de modificare a Regulamentului (UE) 2023/955 și a Regulamentului (UE, Euratom) 2024/2509, COM(2025) 565 final. Regulamentul propus face în prezent obiectul negocierilor cu colegiitorii.

³ JO C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>

⁴ Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență (JO L 57, 18.2.2021, p. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

identificat cele mai presante provocări cu care se confruntă Lituania. De asemenea, raportul de țară a evaluat progresele realizate de Lituania în ceea ce privește punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale și îndeplinirea obiectivelor principale ale Uniunii în materie de ocupare a forței de muncă, de competențe și de reducere a sărăciei, precum și progresele înregistrate în ceea ce privește atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite.

- (7) La 8 iulie 2025, Consiliul a adoptat, pe baza evaluării și a recomandării Comisiei, o recomandare de aprobare a planului bugetar-structural național pe termen mediu al Lituaniei ⁽⁵⁾. Planul vizează perioada cuprinsă între 2025 și 2029 și prezintă o ajustare bugetară repartizată pe patru ani. Consiliul a recomandat următoarele rate maxime de creștere a cheltuielilor nete: 6,1 % în 2025, 5,2 % în 2026, 4,8 % în 2027, 4,5 % în 2028 și 4,3 % în 2029, ceea ce corespunde ratelor maxime cumulate de creștere calculate prin raportare la anul de referință 2024 de 6,1 % în 2025, 11,6 % în 2026, 17,0 % în 2027, 22,3 % în 2028 și 27,5 % în 2029.
- (8) Războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei și repercusiunile acestuia constituie o provocare existențială pentru Uniunea Europeană. Comisia a invitat statele membre să solicite activarea în mod coordonat a clauzei derogatorii naționale prevăzute în Pactul de stabilitate și de creștere, pentru a sprijini eforturile UE de obținere a unei creșteri rapide și semnificative a cheltuielilor pentru apărare⁶, iar această propunere a fost salutăată de Consiliul European reunit la 6 martie 2025. În urma solicitării Lituaniei, Consiliul a adoptat, la 8 iulie 2025, la recomandarea Comisiei, o recomandare care îi permite Lituaniei să se abată de la ratele maxime de creștere a cheltuielilor nete recomandate ⁽⁷⁾. Perioada în care este activată clauza derogatorie națională (2025-2028) îi permite Lituaniei să reprioritizeze cheltuielile publice sau să crească veniturile publice, astfel încât cheltuielile pentru apărare mai mari pe o perioadă mai îndelungată să nu pună în pericol sustenabilitatea finanțelor publice pe termen mediu.
- (9) La 30 aprilie 2026, Lituania și-a prezentat raportul anual privind progresele înregistrate pentru 2026⁽⁸⁾ referitor la respectarea ratelor maxime de creștere recomandate ale cheltuielilor nete și la punerea în aplicare a reformelor și a investițiilor care răspund principalelor provocări identificate în recomandările specifice fiecărei țări din cadrul semestrului european.
- (10) Creșterea PIB-ului real în anul 2025 a fost de 2,9 %, iar inflația IAPC a fost de 3,4 %. În previziunile Comisiei din primăvara anului 2026, se estimează că PIB-ul real va crește cu 3,0 % în 2026 și cu 2,1 % în 2027, iar inflația IAPC va fi de 4,4 % în 2026 și de 2,7 % în 2027.

⁵ Recomandarea Consiliului din 8 iulie 2025 de aprobare a planului bugetar-structural național pe termen mediu al Lituaniei (JO C, C/2025/3959, 20.8.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3959/oj>).

⁶ Comunicarea Comisiei intitulată „Integrarea unei creșteri a cheltuielilor pentru apărare în cadrul Pactului de stabilitate și de creștere”, Bruxelles, 19.3.2025, C(2025) 2000 final.

⁷ Recomandarea Consiliului din 8 iulie 2025 care permite Lituaniei să se abată de la ratele maxime de creștere a cheltuielilor nete stabilite de Consiliu în temeiul Regulamentului (UE) 2024/1263 (Activarea clauzei derogatorii naționale) (JO C, C/2025/3969, 20.8.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3969/oj>).

⁸ Rapoartele anuale pe 2026 privind progresele înregistrate sunt disponibile la adresa: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

- (11) Din datele furnizate de Eurostat ⁽⁹⁾ reiese că deficitul public al Lituaniei a crescut de la 1,3 % din PIB în 2024 la 1,8 % din PIB în 2025, în principal din cauza transferurilor sociale mai mari și a creșterii salariilor din sectorul public. Pe baza măsurilor de politică cunoscute până la data-limită a prezentei analize, previziunile Comisiei din primăvara anului 2026 estimează că deficitul va fi de 2,2 % din PIB în 2026 și de 2,7 % din PIB în 2027. Creșterea deficitului în 2026 și în 2027 este determinată de partea de cheltuieli, în special de creșterea cheltuielilor cu investițiile naționale (2026), apărarea (2027) și transferurile sociale și plățile dobânzilor (ambii ani).
- (12) Pe baza estimărilor Comisiei, orientarea fiscal-bugetară ⁽¹⁰⁾, care include atât cheltuielile finanțate la nivel național, cât și cheltuielile finanțate de UE, a fost una expansionistă în 2025, de 1,4 % din PIB. Se preconizează că în 2026 aceasta va continua să fie expansionistă, de 1,0 % din PIB, și că în 2027 va fi contracționistă, de 0,4 % din PIB.
- (13) Din datele furnizate de Eurostat ⁽¹¹⁾ reiese că deficitul public al Lituaniei a crescut de la 38,0 % din PIB la sfârșitul anului 2024 la 39,5 % din PIB la sfârșitul anului 2025. Creșterea ponderii datoriei în PIB în 2025 rezultă în principal din ajustarea datorie-deficit. Pe baza măsurilor de politică cunoscute la data-limită a prezentei analize, previziunile Comisiei din primăvara anului 2026 estimează că ponderea datoriei în PIB va crește la 44,6 % până la sfârșitul anului 2026 și va continua să crească la 48,4 % până la sfârșitul anului 2027. Creșterea datoriei publice a Lituaniei este determinată de ajustări datorie-deficit semnificative legate în principal de excedentele fondului de securitate socială, care conduc mai degrabă la acumularea de active decât la rambursarea datoriei, și de prefinanțarea cheltuielilor pentru apărare, precum și de creșterea deficitului.
- (14) Conform datelor Eurostat ⁽¹²⁾, cheltuielile publice totale pentru apărare din Lituania s-au ridicat la 2,7 % din PIB în 2025, ceea ce corespunde unei creșteri de 1,2 puncte procentuale din PIB în comparație cu anul de referință 2021. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2026, se preconizează că acestea vor fi de 2,9 % din PIB în 2026, ceea ce corespunde unei creșteri de 1,5 puncte procentuale din PIB comparativ cu 2021.
- (15) Uniunea se confruntă în continuare cu riscuri de întreruperi ale aprovizionării cu energie și de volatilitate ridicată a prețurilor, exacerbate de tensiunile geopolitice care afectează piețele mondiale ale petrolului și gazelor. Experiența dobândită în urma crizei energetice din perioada 2022-2023 a arătat că măsurile ample și neașteptate implică costuri bugetare mari și sunt ineficiente din punct de vedere social și economic. De la izbucnirea războiului în Orientul Mijlociu în februarie 2026, Lituania a adoptat o serie de măsuri de politică bugetară pentru a atenua impactul prețurilor ridicate la energie

⁹ Euroindicatorii Eurostat, 22.4.2026.

¹⁰ Orientarea fiscal-bugetară este definită ca o măsură a variației anuale a poziției bugetare subiacente a administrației publice. Scopul său este de a evalua impulsul economic generat de politicile bugetare, atât cele finanțate la nivel național, cât și cele finanțate din bugetul UE. Orientarea fiscal-bugetară este măsurată ca diferența dintre (i) creșterea potențială pe termen mediu și (ii) variația cheltuielilor primare, fără măsurile discreționare privind veniturile și incluzând cheltuielile finanțate printr-un sprijin nerambursabil (granturi) din Mecanismul de redresare și reziliență și din alte fonduri ale Uniunii.

¹¹ Euroindicatorii Eurostat, 22.4.2026.

¹² Eurostat, Cheltuielile administrațiilor publice în funcție de clasificarea funcțiilor guvernamentale (COFOG).

asupra gospodăriilor și companiilor ⁽¹³⁾. Printre acestea se numără o reducere neîntită a accizelor la combustibilul diesel și o reducere specifică a accizei la combustibilul diesel folosit în agricultură, ambele aplicate de la 15 aprilie la 15 iunie 2026. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2026, costul bugetar al acestor măsuri ar urma să se ridice la mai puțin de 0,1 % din PIB în 2026. Potrivit estimărilor Comisiei, dacă aceste măsuri vor rămâne în vigoare până la sfârșitul anului 2026, costul lor bugetar se va ridica la 0,1 % din PIB în 2026.

- (16) Conform calculelor Comisiei, cheltuielile nete ale Lituaniei au crescut cu 10,5 % în 2025. Creșterea cheltuielilor nete în 2025 depășește rata maximă de creștere recomandată, ceea ce corespunde unei abateri de 1,5 % din PIB în termeni anuali. Ținând seama de flexibilitatea pentru creșterea cheltuielilor pentru apărare prevăzută de clauza derogatorie națională, abaterea cumulată a cheltuielilor nete se ridică la 0,3 % din PIB.
- (17) Pe baza calculelor Comisiei, se preconizează o creștere a cheltuielilor nete ale Lituaniei cu 7,2 % în 2026 și, cumulată, cu 18,4 % în 2025 și 2026. Creșterea preconizată a cheltuielilor nete în 2026 depășește rata maximă de creștere recomandată, ceea ce corespunde unei abateri de 0,7 % din PIB în termeni anuali. Dacă se iau în considerare anii 2025 și 2026 împreună, rata cumulată preconizată de creștere a cheltuielilor nete depășește rata maximă de creștere recomandată, ceea ce corespunde unei abateri de 2,2 % din PIB în termeni cumulativi. Ținând seama de flexibilitatea pentru creșterea cheltuielilor pentru apărare prevăzută de clauza derogatorie națională, dacă se iau în considerare anii 2025 și 2026 împreună, abaterea cumulată preconizată a cheltuielilor nete se ridică la 0,7 % din PIB.
- (18) Veniturile fiscale ale administrațiilor publice rămân scăzute în comparație cu media UE, situându-se la 33,3 % din PIB în 2024, față de 40,4 % în UE. În special, veniturile provenite din impozitele recurente pe bunuri imobile și din taxele de mediu, care sunt mai puțin dăunătoare creșterii economice, rămân scăzute, situându-se la 0,3 % și, respectiv, 1,8 % din PIB în Lituania, comparativ cu 0,9 % și, respectiv, 2,1 % în UE. Deși recenta reformă a impozitului recurent pe bunurile imobile a îmbunătățit actualizarea valorilor cadastrale, potențialul său în materie de venituri rămâne limitat de pragul de scutire ridicat pentru reședințele principale și de progresivitatea limitată a cotelor. În același timp, regimul fiscal continuă să permită un arbitraj fiscal între activitatea salariată, activitatea independentă și anumite forme de societăți comerciale, ceea ce creează denaturări, reduce progresivitatea și slăbește colectarea veniturilor. Deși progresele înregistrate în ceea ce privește digitalizarea administrației fiscale și utilizarea pe scară largă a depunerii electronice și a declarațiilor precompletate au contribuit la reducerea deficitului de conformitate în materie de TVA la 13,2 % în 2024, persistă o serie de provocări în materie de conformitate, iar economia subterană rămâne peste media UE. Progresele înregistrate în ceea ce privește eliminarea treptată a subvențiilor pentru combustibilii fosili rămân, de asemenea, limitate, mai multe măsuri de sprijin neîntit fiind încă în vigoare, printre care se numără accizele reduse la gazele naturale utilizate pentru încălzire și tratamentul fiscal preferențial pentru anumite utilizări ale combustibililor fosili. În special, subvențiile pentru combustibilii fosili care nu abordează în mod specific nici sărăcia energetică și nici preocupările reale în materie de securitate energetică, care împiedică electrificarea și nu sunt

¹³ Acest lucru reflectă situația de la data-limită a previziunilor Comisiei din primăvara anului 2026 (4 mai 2026).

esențiale pentru competitivitatea industrială ar putea face cu titlu prioritar obiectul eliminării treptate.

- (19) În pofida creșterilor recente, cheltuielile publice pentru sănătate și îngrijirea pe termen lung, protecția socială și serviciile publice generale rămân cu mult sub media UE, limitând accesul egal și în timp util la servicii de înaltă calitate. Pe baza datelor Eurostat ⁽¹⁴⁾, în 2024, cheltuielile cu protecția socială au fost de 14,7 % din PIB, comparativ cu 19,6 % în UE, în timp ce cheltuielile cu îngrijirile de sănătate s-au ridicat la 5,8 % din PIB, față de 7,4 % în UE, iar cele cu îngrijirea pe termen lung au fost de 1,0 %, față de 1,7 % în UE. Cheltuielile cu serviciile publice generale ⁽¹⁵⁾ au rămas scăzute din punct de vedere structural, situându-se la 3,6 % din PIB, printre cele mai scăzute niveluri din UE. În domeniul îngrijirilor de sănătate, investițiile insuficiente persistente, inclusiv în infrastructură, continuă să afecteze accesul, calitatea și rezultatele. Modelul de finanțare a instituțiilor de sănătate nu este eficace, deoarece veniturile din contribuțiile la asigurările de sănătate rămân insuficiente din punct de vedere structural pentru a acoperi cererea și costul serviciilor de sănătate, ceea ce contribuie la creșterea deficitului Fondului național de asigurări de sănătate, la îndatorarea instituțiilor din domeniul îngrijirilor de sănătate, la nevoi de asistență medicală nesatisfăcute și la plăți din buzunar pentru pacienți printre cele mai ridicate din UE, produsele farmaceutice și asistența stomatologică reprezentând fiecare o treime din aceste plăți. În domeniul protecției sociale, cheltuielile scăzute continuă să limiteze impactul transferurilor asupra reducerii sărăciei, în timp ce persistă lacune în furnizarea de servicii sociale, inclusiv din cauza deficiențelor modelului actual de finanțare. Deși Lituania finanțează o parte considerabilă a serviciilor sociale din bugetul național și preconizează să introducă coșuri de servicii sociale individualizate care să stabilească niveluri minime de finanțare, serviciile sociale finanțate din bugetele municipale rămân inegale de la o municipalitate la alta, nu corespund pe deplin cererii reale și se caracterizează adesea prin perioade lungi de așteptare și finanțare municipală insuficientă.
- (20) Implicarea sistematică, substanțială și în timp util a autorităților locale și regionale, a partenerilor sociali, a societății civile și a altor părți interesate relevante rămâne esențială pentru a asigura asumarea pe scară largă a reformelor și implementarea cu succes a instrumentelor de finanțare ale Uniunii, precum și în contextul semestrului european.
- (21) În Lituania, punerea în aplicare a programelor politicii de coeziune, care includ sprijin din Fondul european de dezvoltare regională (FEDR), Fondul pentru o tranziție justă (FTJ), Fondul social european Plus (FSE+) și Fondul de coeziune (FC), se situează peste ritmul mediu la nivelul UE, atât în ceea ce privește selecția proiectelor, cât și plățile. Este importantă menținerea ritmului actual și maximizarea impactului investițiilor pe teren. Lituania ia deja măsuri în cadrul programelor sale aferente politicii de coeziune pentru a stimula competitivitatea și creșterea economică. Cu toate acestea, unele domenii pot avea nevoie de o consolidare suplimentară a punerii în aplicare, inclusiv cele legate de disparitățile regionale persistente, de performanța în

¹⁴ Eurostat, Cheltuielile administrațiilor publice în funcție de clasificarea funcțiilor guvernamentale (COFOG).

¹⁵ În conformitate cu clasificarea COFOG, „serviciile publice generale” se referă la cheltuielile pentru funcționarea generală a administrației publice, inclusiv a administrației centrale, a organelor legislative și executive, a afacerilor fiscale și externe, a tranzacțiilor privind datoria publică și a transferurilor generale între diferitele niveluri de guvernare.

materie de inovare în afara marilor centre urbane, de decarbonizarea transporturilor și de accesibilitatea serviciilor publice, în special în zonele rurale. În același timp, Lituania trebuie să accelereze punerea în aplicare a Fondului pentru o tranziție justă (FTJ), deoarece resursele trebuie plătite până la sfârșitul anului 2026. Este esențial să se asigure implementarea rapidă și eficientă a noilor investiții identificate de Lituania în evaluarea sa la jumătatea perioadei a fondurilor politicii de coeziune, în special a investițiilor legate de cele cinci priorități prevăzute în Regulamentul privind evaluarea la jumătatea perioadei ⁽¹⁶⁾.

- (22) Ca țară aflată la frontiera externă estică a UE, Lituania se confruntă cu provocări suplimentare care îi afectează perspectivele de dezvoltare economică și socială, deoarece provocările structurale existente sunt exacerbate. Impactul războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei sporește presiunile asupra securității, perturbă activitățile economice transfrontaliere, scade atractivitatea investițiilor și limitează și mai mult accesul la finanțare. Preocupările legate de securitatea persoanelor și a infrastructurii critice necesită investiții în materie de protecție civilă, pregătire și mobilitate militară, ceea ce ar putea oferi oportunități pentru economiile acestor regiuni, sporind în același timp presiunea asupra finanțării serviciilor publice.
- (23) Lituania se confruntă cu o serie de provocări legate de îmbunătățirea accesului la finanțare pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri), de consolidarea capacității de inovare, de stimularea eficienței energetice și a adoptării energiei din surse regenerabile, de consolidarea sistemelor de protecție socială și de sănătate și de abordarea disparităților în ceea ce privește educația și competențele de care este nevoie pe piața forței de muncă.
- (24) Sectorul bancar rămâne puternic prin prisma standardelor UE, dar accesul la finanțare este împiedicat de aversiunea ridicată față de risc și de constrângerile structurale. În pofida volumului mare de lichidități și depozite, băncile convertesc o parte relativ mică în împrumuturi, ceea ce reflectă ineficiențe persistente. În același timp, piețele de capital lituaniene rămân insuficient dezvoltate și nelichide, în pofida eforturilor de promovare a integrării regionale cu Estonia și Letonia. Capitalizarea bursieră a Nasdaq Vilnius se situează la aproximativ 6,2 % din PIB (T3 2025), cu mult sub nivelurile anterioare anului 2009 (30 %) și media UE (69,9 %) și este limitată de numărul redus de societăți cotate la bursă, ceea ce limitează oportunitățile de investiții și atragerea de capital la nivel local. În plus, Parlamentul Lituaniei (Seimas) a modificat Legea privind cumulul de pensii în iunie 2025, înlocuind înscrierea automată în al doilea pilon cu participarea voluntară și permițând retrageri parțiale și integrale de amploare din sistemul de economii pentru pensii. Aceste modificări au redus în mod semnificativ participarea (cu 38 % în T1 2026) și au erodat și mai mult nivelul deja foarte scăzut din Lituania al economiilor acumulate în fondurile de pensii, care se situa la 12,2 % din PIB la sfârșitul anului 2024, înainte de reformă. Prin urmare, reforma poate conduce la rate mai scăzute de înlocuire a pensiilor și riscă să submineze continuarea dezvoltării pieței de capital. Consolidarea sistemului de pensii suplimentare finanțate prin capitalizare și încurajarea economiilor pe termen lung ar putea, prin urmare, să sprijine accesul la finanțare, consolidând în același timp creșterea economică și competitivitatea pe termen lung.

¹⁶ Regulamentul (UE) 2025/1914 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 septembrie 2025 de modificare a Regulamentelor (UE) 2021/1058 și (UE) 2021/1056 în ceea ce privește măsuri specifice de abordare a provocărilor strategice în contextul evaluării intermediare.

- (25) Lituania continuă să înregistreze niveluri moderate de activitate inovatoare, situându-se în urmă față de media UE la mai mulți indicatori de cercetare și inovare. În timp ce investițiile publice în cercetare și dezvoltare (C&D) sunt pe cale să îndeplinească obiectivele naționale, intensitatea C&D în Lituania (aproximativ 1 % din PIB) este cu mult sub media UE (2,24 %), în principal din cauza nivelurilor scăzute ale investițiilor întreprinderilor în C&D (o treime din media UE). Și numărul cererilor de brevet rămâne de trei ori mai mic decât media UE. Deși Lituania oferă stimulente fiscale generoase pentru C&D, numărul IMM-urilor care le utilizează rămâne limitat. Pentru a revizui și a raționaliza stimulentele fiscale, Ministerul Economiei și Inovării a propus o reformă vizând simplificarea procesului de depunere a cererilor pentru obținerea acestor stimulente, dar propunerea nu a primit încă aprobarea guvernului. Pentru a încuraja mai mult investițiile private în C&D, Lituania ar putea, în plus, să ajusteze stimulentele fiscale pentru a sprijini întreprinderile tinere care încă înregistrează pierderi.
- (26) Rata de înscriere în învățământul terțiar în domeniile științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii (STIM) rămâne scăzută (25 % față de obiectivul UE de 32 %), cu disparități de gen marcate (femeile reprezintă doar 27,3 % dintre studenții STIM, comparativ cu media UE de 32,2 %). Împreună cu ratele ridicate de abandonare a studiilor și cu absorbția relativ scăzută pe piața forței de muncă a absolvenților STIM, acest lucru contribuie la deficite persistente de forță de muncă în sectoare-cheie ale tranziției și creșterii economice, în special în sectorul tehnologiei informației și comunicațiilor. Deși au fost introduse burse STIM suplimentare pentru studenții din regiunile din afara orașelor Kaunas și Vilnius, sunt necesare măsuri specifice suplimentare pentru a stimula înscrierea, pentru a elimina disparitatea de gen și pentru a reduce ratele de abandonare a studiilor.
- (27) Rata publicațiilor științifice comune public-privat din Lituania este cea mai scăzută din UE, în timp ce cheltuielile publice pentru C&D finanțate de întreprinderi se situează la o treime din media UE, ambele elemente demonstrând legături slabe dintre știință și întreprinderi. Un factor important care contribuie la această situație este slăbiciunea structurală și instituțională a bazei științifice publice, capacitatea de cercetare și inovare fiind repartizată între numeroase universități și institute de cercetare. Lituania preconizează să efectueze o evaluare cuprinzătoare a performanței întregii baze publice de cercetare – universități, instituții de învățământ superior și institute de cercetare. Acest exercițiu va începe însă în 2028. În plus, deși regimul actual al proprietății intelectuale (PI) din Lituania permite existența proprietății în comun între universități și întreprinderi, întreprinderile nu sunt întotdeauna la curent cu acest regim flexibil, ceea ce împiedică cooperarea dintre știință și întreprinderi.
- (28) Disparitățile regionale din Lituania rămân semnificative și se adâncesc, deoarece Vilnius și câteva orașe mai mari concentrează populația, veniturile mai mari și serviciile publice de calitate, în timp ce alte regiuni, în special zonele rurale, rămân în urmă. Deși temeiul juridic pentru cooperarea intermunicipală a fost consolidat, în practică, cooperarea rămâne limitată și fragmentată, fiind înfrânată de mecanisme insuficient dezvoltate de partajare a costurilor, de capacitatea administrativă inegală și de o centralizare bugetară accentuată. Până în prezent, punerea în aplicare s-a bazat în mare măsură pe acorduri ad-hoc, pe modele de delegare sau de contracte și pe acorduri specifice fiecărui sector, mai degrabă decât pe un cadru sistematic pentru furnizarea durabilă de servicii comune în mai multe municipalități. Un sprijin instituțional mai puternic, combinat cu stimulente adecvate, ar contribui la punerea în comun a

resurselor, la îmbunătățirea furnizării de servicii publice și de infrastructură și la atragerea de investiții în regiunile rămase în urmă.

- (29) Lituania a înregistrat progrese în ceea ce privește extinderea capacității naționale de energie din surse regenerabile, care a crescut cu peste 30 % în comparație cu 2024, ajungând la 6 121 MW în 2025, ca urmare a creșterii puternice a energiei solare și a energiei eoliene onshore. De asemenea, Lituania a dezvoltat producția descentralizată de energie din surse regenerabile. Lituania înregistrează progrese în ceea ce privește reducerea dependenței de energia electrică importată, dar persistă o serie de provocări, deoarece capacitatea internă de producție este încă limitată, flexibilitatea sistemului recuperează decalajul, iar constrângerile legate de rețea persistă. Acest lucru expune țara la fluctuații externe ale prețurilor și accentuează necesitatea de a proteja infrastructura critică pentru a preveni potențialele riscuri în materie de aprovizionare. Lituania și-a consolidat sistemul de energie electrică, inclusiv printr-o serie de reforme menite să raționalizeze procesul de acordare a autorizațiilor, prin investiții în infrastructura de transport și de stocare și prin sincronizarea cu zona sincronă Europa Continentală. Cu toate acestea, constrângerile legate de capacitatea rețelei, flexibilitatea sistemului și interconexiunile transfrontaliere continuă să limiteze integrarea energiei din surse regenerabile și să contribuie la volatilitatea prețurilor.
- (30) Consumul de energie rezidențial continuă să crească, pe măsură ce extinderea parcului imobiliar rezidențial și creșterea suprafeței la sol a clădirilor existente depășesc câștigurile în materie de eficiență rezultate din măsurile de renovare. Încălzirea și răcirea reprezintă 79 % din consumul de energie rezidențial, acestea fiind bazate în mare parte pe gazele naturale, chiar dacă sursele regenerabile pătrund din ce în ce mai mult. În pofida eforturilor semnificative depuse în ultimii ani – pentru a promova renovarea clădirilor și a îmbunătăți coordonarea în acest domeniu – Lituania riscă să nu își atingă obiectivul de reducere (15 %) a consumului de energie primară până în 2030, ceea ce, la rândul său, împiedică realizarea de progrese în ceea ce privește abordarea securității energetice și a sărăciei energetice. Este necesară continuarea extinderii renovărilor clădirilor și accelerarea acestora pentru a reduce cererea de energie și costurile încălzirii și răcirii. Implementarea măsurilor în acest sens se confruntă cu provocări structurale, inclusiv cu deficite de forță de muncă, care vor trebui soluționate.
- (31) Lituania se confruntă cu provocări în tranziția către o economie circulară și o industrie „zero net”. Progresele în ceea ce privește reutilizarea și reciclarea au stagnat, iar tratarea rămâne concentrată la nivelurile inferioare ale ierarhiei deșeurilor. Productivitatea resurselor în Lituania este de două ori mai scăzută decât media UE și a patra cea mai scăzută din UE, ceea ce afectează utilizarea eficientă a resurselor și costurile de producție ale industriilor. Rata de utilizare circulară a materialelor este de trei ori mai mică decât media UE și a stagnat la același nivel în ultimii 10 ani. Industria nu este o sursă majoră de emisii în Lituania, dar intensitatea emisiilor sale este aproape dublă față de media UE. Cu toate acestea, nu există încă o abordare armonizată în ceea ce privește promovarea decarbonizării producției industriale, a tehnicilor circulare și a tehnologiilor care contribuie la obiectivul zero emisii nete, abordare care să combine stimulente de politică și mecanisme de finanțare. În același timp, tranziția industrială ar putea fi însoțită de trecerea la o economie mai circulară, în special în ceea ce privește ambalajele, materialele de construcție și lanțurile valorice ale bioeconomiei. Lanțurile de aprovizionare ale Lituaniei depind mai mult de serviciile ecosistemice decât media UE, în timp ce vulnerabilitatea infrastructurii de transport la riscurile legate de climă este printre cele mai ridicate din UE. Prin urmare,

investițiile în protejarea capitalului natural și în adaptarea la schimbările climatice sunt importante pentru competitivitatea economică.

- (32) Emisiile generate de transporturi în Lituania rămân în mod constant ridicate, transportul rutier reprezentând 44 % din emisiile care fac obiectul legislației privind partajarea eforturilor în 2024. În pofida adoptării unor măsuri inițiale de creștere a gradului de utilizare a transportului durabil, călătoriile persoanelor sunt caracterizate de o dependență extremă de autoturism, 92,1 % dintre călătorii fiind efectuate cu vehicule private în 2024. La această dependență se adaugă și faptul că parcul auto este unul dintre cele mai vechi și mai poluante din UE, peste 27 % dintre vehicule având cel puțin 20 de ani și 63,4 % fiind în continuare alimentate cu motorină. Adoptarea unor alternative mai curate rămâne lentă, deoarece vehiculele electrice pe bază de baterii nou înmatriculate au reprezentat doar 5,9 % din piață în 2024, cu mult sub media UE, de 13,6 %. Barierele fiscale, cum ar fi absența unei taxe anuale pe poluare pentru autovehicule, continuă să descurajeze reînnoirea parcului auto, în timp ce neimplementarea taxării rutiere electronice (*e-tolling*) pentru vehiculele grele împiedică adoptarea de alternative ecologice de transport de marfă. Eforturile de îmbunătățire a coordonării și atractivității transportului public sunt în curs, dar nu au condus încă la un transfer modal semnificativ. Utilizarea transportului public este împiedicată de conectivitatea slabă între orașe și de planificarea fragmentată. Transportul feroviar continuă să aibă un potențial neexploatat de decarbonizare, însă impactul său asupra mediului este limitat de o rată scăzută de electrificare, de 7,9 %, comparativ cu media UE de 56,9 %. În timp ce proiecte precum electrificarea liniei Kaišiadorys-Klaipėda avansează, proiectul transfrontalier Rail Baltica se confruntă cu întârzieri și nu se preconizează că va fi finalizat înainte de 2030.
- (33) Sistemul de sănătate din Lituania se caracterizează printr-o rată ridicată a mortalității tratabile și evitabile, precum și printr-o speranță de viață la naștere care se situează sub media UE. Rezultatele țării privind starea de sănătate sunt marcate și de o rată a mortalității la populația în vârstă de muncă mai mare decât media UE, o proporție semnificativă a locuitorilor confruntându-se cu probleme în ceea ce privește accesul la servicii de sănătate de calitate. În plus, sistemul de sănătate se confruntă cu un deficit de personal medico-sanitar, în special în regiunile îndepărtate, iar media de vârstă a asistenților medicali este tot mai înaintată, ceea ce afectează furnizarea de servicii de sănătate. Distribuția geografică inegală a medicilor și remunerația relativ scăzută a medicilor generaliști limitează, de asemenea, accesul la îngrijiri de sănătate. În plus, sistemul de îngrijire pe termen lung se confruntă cu provocări semnificative, numărul de lucrători din acest domeniu la suta de persoane cu vârsta de cel puțin 65 de ani fiind scăzut, iar modelul cuprinzător și integrat de îngrijire pe termen lung este încă în curs de implementare.
- (34) În pofida reformelor recente, inclusiv a reformei venitului minim, Lituania se confruntă în continuare cu provocări semnificative în ceea ce privește abordarea inegalității veniturilor, a sărăciei și a excluziunii sociale, progresele înregistrate până în prezent rămânând limitate. În 2025, ponderea persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială a crescut pentru al doilea an consecutiv, ajungând la 26,3 %, cu mult peste media UE, ceea ce reprezintă un risc semnificativ pentru obiectivul Lituaniei de reducere a sărăciei pentru 2030. Inegalitatea veniturilor rămâne, de asemenea, una dintre cele mai ridicate din UE. Sunt afectate în mod deosebit grupurile vulnerabile, în special persoanele cu handicap, al căror risc de sărăcie sau de excluziune socială rămâne cel mai ridicat din UE, persoanele cu vârsta de cel puțin 65 de ani și persoanele care locuiesc în regiuni rurale și regiuni îndepărtate. Aceste

provocări indică deficiențe în ceea ce privește acoperirea, caracterul adecvat și eficacitatea sistemului de protecție socială (inclusiv a sistemului de pensii). Impactul prestațiilor sociale asupra reducerii sărăciei rămâne limitat, în pofida unei ușoare revigorări în 2025. Gradul de acoperire al principalelor prestații rămâne scăzut, deoarece indemnizațiile medii de șomaj, pensiile pentru limită de vârstă și asistența socială sunt în continuare inferioare pragului de sărăcie; de asemenea, persistă decalaje în ceea ce privește acoperirea, în special în rândul lucrătorilor independenți. Modificările recente aduse celui de al doilea pilon al sistemului de pensii, inclusiv sistarea înscrierii automate și extinderea opțiunilor de retragere, pot slăbi și mai mult acoperirea pensiilor în viitor. Persistă disparități teritoriale semnificative între municipalități în ceea ce privește accesul la serviciile sociale. Furnizarea de servicii sociale rămâne inegală, în timp ce finanțarea acestora depinde prea mult de fondurile UE și este insuficient aliniată la cererea locală. Aceste deficiențe sunt agravate de lipsa unor date cuprinzătoare la nivel local, a unei baze de date centralizate și a unui sistem centralizat eficient de monitorizare pentru serviciile sociale, ceea ce limitează supravegherea, planificarea și gestionarea furnizării de servicii sociale la nivelul întregii țări.

- (35) În ceea ce privește locuințele sociale, Lituania se confruntă în continuare cu un număr foarte mare de solicitanți și cu perioade lungi de așteptare. În 2025, pe listele de așteptare se aflau 10 750 de familii, iar timpul mediu de așteptare pentru locuințele sociale era de 5,53 ani. Deși au fost alocate sume considerabile din fondurile UE pentru a îmbunătăți accesul la locuințele sociale și calitatea acestora, se preconizează că aceste eforturi vor soluționa problema doar parțial. Acest lucru subliniază necesitatea unor măsuri suplimentare, inclusiv prin construirea de locuințe suplimentare și printr-o politică socială adecvată, pentru a se asigura faptul că locuințele sociale respectă standardele de bază în materie de calitate și de siguranță și sunt accesibile persoanelor cu handicap și familiilor numeroase.
- (36) Având în vedere rolul esențial al capitalului uman în consolidarea competitivității și a autonomiei strategice a Uniunii, în 2026 Consiliul a recomandat statelor membre să ia măsuri urgente pentru a aborda provocările structurale legate de capitalul uman în domeniul competențelor și al educației, care frânează competitivitatea. Recomandările specifice adresate Lituaniei în 2026 pot contribui la punerea în aplicare a Recomandării Consiliului referitoare la capitalul uman în Uniune.
- (37) Sistemul de învățământ general din Lituania se confruntă cu provocări persistente, printre care inegalitățile și disparitățile semnificative dintre zonele urbane și cele rurale. Zonele rurale se confruntă cu o participare mai scăzută la educația și îngrijirea timpurie și cu rezultate școlare mai slabe. Deși inițiativele finanțate prin MRR, cum ar fi programul „Școlile mileniului”, au îmbunătățit incluziunea și rezultatele învățării în unele școli, ajustările recente ale politicilor care permit crearea de clase mai mici în școlile gimnaziale din zonele rurale riscă să submineze progresele făcute în ceea ce privește îmbunătățirea calității, a echității și a eficienței rețelei de școli.
- (38) Profesia de cadru didactic se confruntă cu deficite persistente, în special în zonele rurale și în disciplinele STIM. Având în vedere că aproape jumătate dintre cadrele didactice tinere intenționează să părăsească profesia după o perioadă de cinci ani și că forța de muncă din învățământul secundar inferior are cea mai mare proporție de cadre didactice în vârstă din UE, sistemul de învățământ se confruntă cu provocări semnificative. Pentru a aborda aceste deficite, este esențială adoptarea unor măsuri specifice de atragere și păstrare a cadrelor didactice.

- (39) Deficitul de forță de muncă în sectoare-cheie precum îngrijirile de sănătate, administrația publică, transporturile și finanțele subliniază deficiențele sistemului actual de formare a competențelor. Educația și formarea profesională (EFP) din Lituania rămân insuficient de atractive, ceea ce contribuie în mod direct la deficitul de forță de muncă. Această lipsă de atractivitate a programelor EFP exacerbează lacunele în materie de forță de muncă care împiedică productivitatea și creșterea economică. Consolidarea orientării profesionale în școli prin măsuri practice precum observarea directă la locul de muncă (*job shadowing*) în cadrul EFP și formarea prin vizite la angajatori ar putea îmbunătăți în mod semnificativ gradul de sensibilizare a elevilor cu privire la oportunitățile profesionale și ar putea spori atractivitatea EFP. Datorită reformelor importante ale învățământului superior, Lituania a luat măsuri pentru a spori relevanța învățământului superior pentru piața forței de muncă, însă se preconizează că ameliorarea rezultatelor în materie de aliniere cu piața forței de muncă se va face simțită abia începând din 2028. În ceea ce privește educația adulților, este esențială consolidarea continuă a relevanței pentru piața forței de muncă și a gradului de acoperire, în special în cazul șomerilor, al persoanelor slab calificate și al altor grupuri vulnerabile, astfel încât să fie abordate lacunele în materie de competențe și deficitul de forță de muncă.
- (40) Șomajul persistent, inclusiv șomajul de lungă durată, semnalează deficiențe în funcționarea politicilor active în domeniul pieței forței de muncă. În Lituania, cererea de politici active în domeniul pieței forței de muncă depășește în mod constant numărul real de participanți, ceea ce afectează în mod negativ acoperirea acestor politici și, prin urmare, integrarea șomerilor pe piața forței de muncă. Politicile active în domeniul pieței forței de muncă se bazează în mare măsură pe finanțarea din partea UE, însă această finanțare se epuizează, ceea ce, împreună cu alocarea bugetară insuficientă și cu creșterea costurilor politicilor, constituie principalii factori care stau la baza gradului scăzut de acoperire a politicilor active în domeniul pieței forței de muncă. În 2025, participarea la aceste politici a scăzut la aproape o treime din nivelurile din 2024 și se preconizează că va rămâne la acest nivel și în 2026. Creșterea finanțării naționale și dezvoltarea unui model durabil de finanțare ar putea îmbunătăți acoperirea politicilor active în domeniul pieței forței de muncă și ar putea contribui la reducerea șomajului. Îmbătrânirea rapidă a societății și reducerea preconizată a forței de muncă necesită eforturi suplimentare pentru a stimula integrarea pe piața forței de muncă a persoanelor cu handicap, a tinerilor care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare și a altor grupuri vulnerabile, care necesită eforturi dincolo de politicile active în domeniul pieței forței de muncă. Abordarea acestor provocări ar contribui, de asemenea, la sprijinirea convergenței sociale ascendente, în conformitate cu analiza de țară din a doua etapă efectuată de serviciile Comisiei vizând cadrul de convergență socială ⁽¹⁷⁾.
- (41) Având în vedere legăturile strânse dintre economiile statelor membre din zona euro și contribuția lor colectivă la funcționarea uniunii economice și monetare, în 2026 Consiliul a recomandat statelor membre din zona euro să ia măsuri, inclusiv prin intermediul planurilor lor de redresare și reziliență, pentru a pune în aplicare Recomandarea din 2026 privind politica economică a zonei euro. În cazul Lituaniei, recomandarea 1 contribuie la punerea în aplicare a primei, a celei de a doua și a celei

¹⁷

[SWD\(2026\) 122 – Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework \(SCF\)](#), [Analiza de țară din a doua etapă privind convergența socială, în conformitate cu cadrul de convergență socială (CCS)], 2026.

de a treia recomandări privind zona euro, recomandarea 2 contribuie la punerea în aplicare a celei de a patra recomandări privind zona euro, recomandarea 3 contribuie la punerea în aplicare a celei de a cincea, a celei de a șaptea și a celei de a unsprezecea recomandări privind zona euro, recomandarea 4 contribuie la punerea în aplicare a celei de a șaptea recomandări privind zona euro, iar recomandările 5 și 6 contribuie la punerea în aplicare a celei de a cincea recomandări privind zona euro,

RECOMANDĂ ca, în 2026 și în 2027, Lituania să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. Având în vedere abaterea înregistrată în 2025 și abaterea semnificativă preconizată de Comisie pentru 2026 față de plafonul recomandat al cheltuielilor nete, să ia măsuri pentru a controla cheltuielile nete, astfel încât acestea să respecte ratele maxime de creștere recomandate de Consiliu la 8 iulie 2025, utilizând, în același timp, flexibilitatea permisă de clauza derogatorie națională pentru a crește cheltuielile pentru apărare. Să consolideze cheltuielile pentru apărare și nivelul de pregătire pentru apărare, asigurând, în același timp, eficiența cheltuielilor și adaptarea treptată a bugetului pentru a susține creșterea structurală a cheltuielilor pentru apărare. Să se asigure că măsurile luate pentru a atenua impactul creșterii prețurilor la energie sunt temporare, orientate către protejarea gospodăriilor vulnerabile sau către satisfacerea nevoilor întreprinderilor mari consumatoare de energie, păstrează stimulentele pentru economisirea energiei și, în același timp, sunt compatibile din punct de vedere al costului bugetar cu angajamentele asumate în contextul cadrului fiscal al UE. Să extindă veniturile administrației publice prin creșterea rolului impozitelor mai puțin dăunătoare creșterii economice, prin îmbunătățirea respectării obligațiilor fiscale, prin raționalizarea și simplificarea regimurilor fiscale speciale și prin continuarea eliminării treptate a subvențiilor nețintite pentru combustibili fosili. Să asigure o finanțare adecvată pentru îngrijirile de sănătate, protecția socială și serviciile publice generale și să îmbunătățească modelele de finanțare a serviciilor sociale și a instituțiilor de sănătate.
2. Să asigure continuitatea reformelor și a investițiilor implementate în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență. Să mențină ritmul de implementare în cadrul programelor politicii de coeziune, bazându-se, după caz, pe realocări către prioritățile strategice și pe flexibilitățile prevăzute în evaluarea la jumătatea perioadei a cadrului politicii de coeziune. Să abordeze provocările unice de natură socioeconomică, de securitate și de pregătire civilă cu care se confruntă regiunile de la frontiera externă estică a UE.
3. Să îmbunătățească accesul la finanțare pentru întreprinderile mici și mijlocii, inclusiv prin stimularea concurenței în domeniul serviciilor financiare, prin consolidarea lichidității pieței de capital, prin încurajarea unei participări sporite pe piețele financiare și prin întărirea sistemului de pensii suplimentare prin capitalizare. Să faciliteze investițiile private în C&D, inclusiv prin revizuirea stimulentele fiscale existente. Să dezvolte stimulente pentru colaborarea dintre întreprinderi și știință, printre altele prin consolidarea capacității bazei științifice publice de a contribui la inovarea întreprinderilor. Să stimuleze înscrierea în domeniile STIM din învățământul postliceal, în special pentru femei. Să abordeze disparitățile regionale prin consolidarea sprijinului instituțional și a stimulentele vizând promovarea cooperării intermunicipale pentru furnizarea de servicii publice comune și prin atragerea de investiții în regiuni.
4. Să reducă și mai mult dependența de combustibili fosili și de energia importată și să asigure o capacitate suficientă a rețelei de energie electrică și accesul la aceasta,

pentru susținerea implementării energiei din surse regenerabile. Să accelereze și să extindă renovările clădirilor, inclusiv prin abordarea deficitului de forță de muncă. Să promoveze transformarea industrială curată și tranziția către o economie circulară, inclusiv prin creșterea productivității resurselor. Să accelereze decarbonizarea transporturilor, în special a transportului rutier și a celui feroviar, inclusiv prin finalizarea Rail Baltica, precum și să îmbunătățească coordonarea și să crească atractivitatea transportului public și durabil pentru a spori utilizarea acestuia.

5. Să consolideze accesul la îngrijiri primare de sănătate și la îngrijirea în comunitate, precum și să sporească disponibilitatea profesioniștilor din domeniul sănătății și al îngrijirii pe termen lung, în special în regiunile îndepărtate. Să abordeze inegalitatea veniturilor și sărăcia prin creșterea acoperirii și a caracterului adecvat al sistemului de protecție socială, prin dezvoltarea în continuare a unui sistem centralizat de monitorizare pentru serviciile sociale și prin extinderea locuințelor sociale de calitate.
6. Să îmbunătățească calitatea, echitatea și eficiența sistemului de învățământ general, în special prin reducerea decalajului la nivel de rezultate dintre mediul urban și cel rural, sporind în același timp atractivitatea profesiei de cadru didactic pentru a reduce deficitele de personal. Să abordeze deficitul de competențe prin creșterea relevanței învățământului superior pentru piața forței de muncă, prin creșterea atractivității educației și formării profesionale (EFP), prin îmbunătățirea învățării în rândul adulților, inclusiv pentru grupurile vulnerabile, și prin creșterea gradului de acoperire a politicilor active în domeniul pieței forței de muncă.

Adoptată la Bruxelles,

*Pentru Consiliu
Președintele*